

OSUUSTOIMINTA JA YHTEISKUNNALLINEN JAKO

MEIKÄLAISTEN tahoilta kiinnitetään osuustoimintaan hyvin vähän huomiota ja milloin sitä käsitellään tapahtuu se sitä vastustavassa kehityksessä. Se on kuitenkin muutamissa maissa kehittynyt varsin huomattavaksi liikkeeksi; sitä tavallaan tukee tämän maan hallitus ja "co-operation" alkaa olla sanomalehdissä yleisimmin käytetty yhteiskunnallinen sana. Se on huomioon otettava ilmiö ja tulevien vuosikymmenien kuluessa tulemme sen kanssa kosketukseen tahdomme tahi ei.

Osuustoiminta, sellaisena kuin se meikäläisten keskuudessa tunnetaan, on erikoisesti sovellutettu vähävaraisten yhteistoimintamahdollisuuksia silmällä pitäen kulutuksessa ja sellaisena se omaa useita niitä edellytyksiä mistä yhteistoiminta tunnetaan yksilötoimintaa voimakkaampana.

Vertailllessamme nykypäiväistä yhteiskunnallista tuotantoa ja jakoa huomaamme, että tieteellistä menetelmää käyttäen on koneiston ja työvoiman riiston avulla tavarantantokustannukset saatu laskemaan mitättömään murto-osaan siitä mitä ne aikaisemmin ovat olleet. Tavarantantamisen myynnissä, jaossa ei sensijaan viimeisten vuosikymmenien kuluessa ole tapahtunut sanottavaa muutosta eikä kehitystä, etenkin maaseudut ja pikkukaupungit huomioon ottaen. Se on vielä suureksi osaksi teoreettista ja käytännöllistä kykyä omaamattoman, vanhollisen, keskenään kilpailevan kansankerroksen käsissä, josta on seurauksena että tuotantokustannuksen huikasta laskusta huolimatta tavarantantamisen hinta on päinvastoin kohonnut ja on Yhdysvalloissa korkeammalla kuin missään muualla. Emme ole kaukana keskiarvosta jos oletamme, että dollarin tavarantantamisen, jonka kauppiaat ojentaa tiskin yllä, tulee hänelle 30 senttiä; saman verran saattaa mennä kuletkuslujen, säilyttämisen ja toisten välikäsien voitoiksi. Tehtailija on saman tavarantantamisen laskenut markkinoille 40 sentillä, sisältäen siihen tuotantokustannukset ja palkat voittoineen, raaka-aineista viimeiseen valmistamiseen ja säilyttämiseen saakka. Tämä on yhteiskunnallista tuhlausta, joka kohottaa tavarantantamisen hintaa kuluttajalle 60 prosenttia lisäämättä sanottavasti sen arvoa.

Kapitalistien expertit ovat tästä nurinkurisesta ilmiöstä kirjoittaneet jo vuosia sitten. Äskettäin pidettiin Washingtonissa Hooverin johdolla samaa asiantilaa käsittelevä konferenssi. New York Times (1-18-25) selostaa sitä otsakkeella: A TOP-HEAVY SOCIETY seuraavasti: "—Näky yhteiskunnallisesta järjestelmästä, jonka päällysrakenne kasvaa vuosittain yhä raskaammaksi ja vihdoinkin kukistuu omasta painostaan, rasittaa niiden taloustieteilijäin mieltä, joiden tehtävänä on huolehtia Yhdysvaltain väenlaskutilastoista.—Kauppalvelijat, pankkiirit, välittäjät, lakimiehet, ti-

lintarkastajat, agentit, pikakirjurit ja ilmoitusmiehet moninkertaistuvat—. Kymmenen vuoden ajalla, joka päättyi 1920, kasvoi myynnin alalla työskentelevien lukumäärä 10 kertaa nopeammin kuin tuottavaan työhön kiinnitettyjen työläisten lukumäärä. Kun liian monta myyjää ja keinottelijaa asettuu tuottajan hartioille, ajavat he kumoon. Liian suuri päällyspaino kaataa kansan yhtävarmaan kuin yksityisliikkeen."

Ylläolevanlaisista kuvauksista huolimatta ei tilanne tule oleellisesti muuttumaan ennenkuin työväen teollinen järjestäytyminen ja luokkataistelu kehittyä sille asteelle, että kapitalismi omaa riistonsaansäilyttääkseen on pakotettu kaivamaan maata pois tämän yhteiskunnallisesti tarpeettoman kansanluokan alta. Kapitalisteihin voi tuskin laskea muuta kuin 10 prosenttia maan asukasluvusta. Varaton, tuotannon ulkopuolella elävä kansankerros sensijaan käsittää 35-50 prosenttiin. Se elää pikkukeinottelulla, petkutuksella ja yhteiskunnallisilla paheilla; siitä enimmäkseen palkataan hurtat, kätyrit, henkiset prostituutit, poliitikukset ja muut fakiirit; se luo sen "yleisen mielipiteen", jolla tukahdutetaan jokainen työväen taistelu; siitä muodostuu se puolueeton yleisö (public), "jonka edut kärsivät työn ja pääoman välisestä taistelusta"; se muodostaa pohjan "poliittiselle kansanvallalle." Sen lukumäärään nojaten järjestetään maan hallituskoneisto "pisenetujen mukaiseksi".

"Kärsivä yleisö", "yleinen mielipide", poliittinen kansanvalta" ja muut uskottelut häviävät "kuin lumi huhtikuun auringon paisteessa" sikäli kuin työväki luokkataistelun avulla kykenee rajoittamaan tuotannossa itseensä kohdistuvaa riistoa ja siten supistamaan keinotteleville kansankerroksille tulevaa osuutta. Sikäli myöskin luokkarajat selvenevät, luokkataistelu saa kaikille ymmärrettävän piirteen ja häviävälle kansankerroksille käy yhä vaikeammaksi "luokkataistelun ja vallankumouksen" nimessä ajaa omaa olemassa oloaan säilyttävää reformeja. Luokkataistelua on tuottavanluokan todellisen palkan, eikä nimellispalkan kohottaminen. Sitä on riiston rajoittaminen tuotannossa, eikä voittoilun rajoittaminen vaihdossa, sillä eri kansankerrosten keskinäinen voittoilu rakentuu kokonaan tuotannossa tapahtuvalle yliarvon riistolle.

Pystyykö kapitalismi yksinkertaistuttamaan, se on järjestämään yhteiskunnallisen jaon yhtä tehokkaaksi ja supistamaan siinä ilmenevät välttämättömät kustannukset samassa suhteessa kuin tuotannossa on jo tapahtunut? Öljyn, tupakan ja muutamain muiden tuotteiden vähittäismyynnin järjestely toteaa, että se siihen kykenee. Liharustilla, jota joskus kutsutaan "Elintarvetrustiksi" tuntuu olevan pyr-

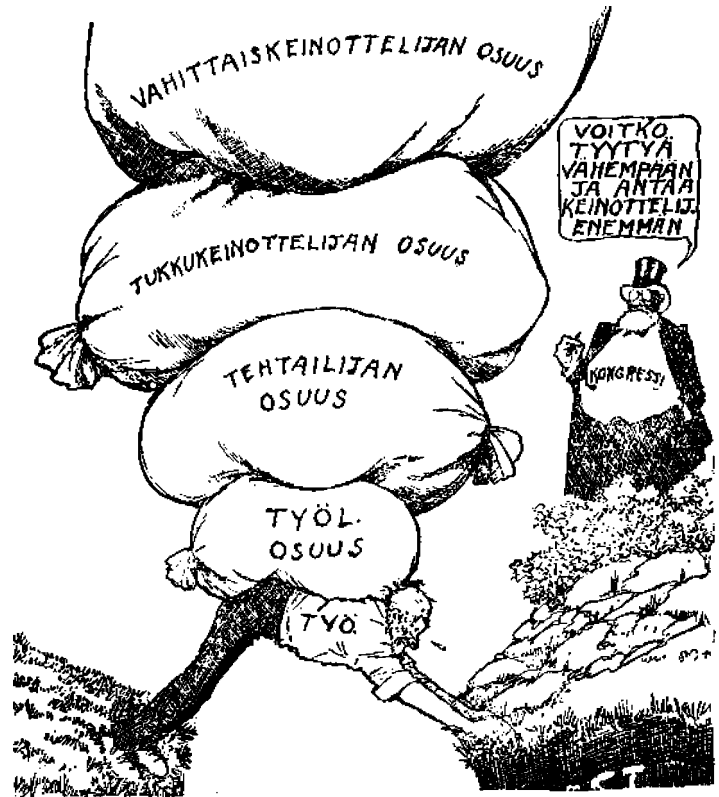
kimystä nyt jo järjestämään tuottamiensa satain hyödykkeiden vähittäismyynti, mutta pikkuporvaristo tukku-kauppojen johdolla on asettunut sitä kiivaasti vastustamaan. Tuleva kapitalistinen jakomoto saattaa olla seuraava: sikäli kuin tuotanto yhä enemmän keskittyy, sikäli kuin sitä kyetään säännöstelemään markkinain mukaan ja tärkeimmät tuotteet yleistyvät, tulevat tehtailijat järjestämään tuotteitensa vähittäismyynnin toisten samaan sarjaan kuuluvain tuotteiden kanssa.

Postitilaus-osasto- ja ketjuliikkeet edustavat uudempaa ja tehokkaampaa vähittäismyyntiä muotoa. Mutta niiden vaikutus tavaran hintaan, ainakin tähän mennessä on ollut peräti vähäinen ja sekin hintaero johtuu usein alarvoisesta tavaran laadusta. Niitten pääasiallinen pyrkimys näyttää olevan rikastua vähittäismyynnin voittoilurikaasta maaperästä.

Kuluttajain osuustoiminta perustuu juuri tälle ilmiölle. Mitä tolkkuttomammin vähittäismyynti on järjestetty, mitä julkeampi voittoilu siinä vallitsee, sitä suuremmat ovat osuusliikkeen menestymismahdollisuudet. Osuustoiminnan menestymisehtona on, että se kykenee yksinkertaistuttamaan ja tehoistamaan tavaran käsittelyn, poistamalla kilpailijansa ja liijat välikädet, se on supistamaan keinottelulla ja petkutuksella elävien lukumäärää. Mikäli se siinä onnistuu, sikäli sillä on oleellista yhteiskunnallista merkitystä, josta hyöty lankeaa vallitsevalle yhteiskunnalliselle luokalle. Osuustoimintaan kiihottajana ja sen yksilöhyödyllisenä tarkoituksena on lisätä dollarin ostokykä.

Teollisuustyöväestö usein asettaa vaatimuksiinsa korkeamman nimellispalkan ja saakin siitä onnistuessaan paikallista ja tilapäistä hyötyä niinkauan kuin tavaran hinnat ja palkkataso ehtivät yleistyä. Senjälkeen huomataan, että todellinen palkka, se on elintaso on palautunut entiselleen. Samoin osuustoiminta antaa kannattajilleen paikallista ja ajoittaista hyötyä niin kauan kuin tehokas yhteiskunnallinen jakomenettely on yleistetty. Senjälkeen tämä tehoistumisen tuottama hyöty lankeaa kapitalistiluokalle kokonaisuudessaan, samoin kuin nyt tuotannossa tapahtuneen tehoistumisen tuottama hyöty, ellei työväenluokka siihen mennessä ole onnistunut luokkataistelullaan supistamaan tuotannossa tapahtuvaa yliarvon riistoa.

Ellei siis kapitalistiluokka poista, tahi ole pakotettu poistamaan jaossa tapahtuvaa yhteiskunnallista tuhlausta, yksinkertaistuttamalla hyödykkeiden myyntiä, tulee kuluttajain osuustoiminnallinen liike siihen pyrkimään. Se on suuri tehtävä ja sitä kohtaavat monet vaikeudet. Mutta

Miten keinottelu kohottaa tavaran hintaa.

saavutuksia arvosteltaessa ei milloinkaan oteta huomioon aikaa, vaivoja eikä ponnistuksia, jotka sen toteuttamisen ovat tehneet mahdolliseksi.

Menestyessään saa osuustoiminnallinen liike tietysti huomattavaa yhteiskunnallista merkitystä ja sitä pyrkivät erikoisedukseen käyttämään eri puolueet, ryhmät ja kansankerrokset. Se ei kuitenkaan voi sitoa itseään mihinkään ryhmään, eikä alistua tämän tahi tuon nappulaksi eikä imettäväksi ja samalla suorittaa yhteiskunnallista tehtäväänsä. Sen on oltava yhtenäinen ja itsenäinen, joskin niin notkea selkäinen, että voi kumartua puoleen ja toiseen. Sen on käytettävä uskonnollista, isänmaallista, poliittista vieläpä vallankumouksellista naamariakin miten olosuhteet ja paikallinen tilanne kulloinkin vaatii. On kuitenkin muistettava, että se kaikissa muodoissaan toimii niiden taloudellisten lakien alaisena, joiden määrääjinä ovat yhteiskuntaa vallitsevat teollisuus- ja rahakapitalistit ja että suuri osa sen tuottamasta hyödyttä lankeaa heille samoin kuin kaikkien muidenkin taloudellisten reformien tuottama hyöty, joi-ta he tukevat ja sallivat.

Kuluttajien osuustoiminta pyrki liittämään kuluttajat kokonaisuudessaan ja mitä enemmän se siinä onnistuu sen paremmat sen menestymisen edellytykset ovat. Ne ovat kuitenkin varattomat, vähätuloiset, häviävät kansankerrokset, kuten far-

(Jatkoa sivulla 47)

OSUUSTOIMINTA JA YHTEISKUNNALLINEN JAKO

(Jatkoo sivulta 29)

marit, pientuottajat, pikkukelnottelijat y. m., jotka ensitilassa ovat siihen pakotettuja turvautumaan ja joitten taloudellisia vaikeuksia sen yksilöhyödyllinen merkitys saattaa huojentaa, samalla kun sen yhteiskunnallinen vaikutus supistaa samojen kansankerrosten keinottelumahdollisuuksia.

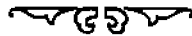
Työläisellä on muutamia yhtäläisyyksiä mainittuihin kansankerroksiin kuuluvien kanssa. Hän on omistamaton, pienipalkkainen ja kuluttaja. Sen vuoksi osuustoiminta löytää hänessä vastakaikua ja hän on halukas nauttimaan sen tuottaman tilapäisen hyödyn. *Mutta työväen luokkajärjestö osuusliike ei ole, enemmän kuin mikään poliittinen puolue siltä on. Luokkana on työväellä paljon suurikantoisempi tehtävä, kuin vaihdossa tapahtuvan voittoilun poistaminen, paljon verisempi vääräryys poistettavana ja paljon suuremmat saavutukset voitettavissa.*

Jokainen kuluttaja pyrkii välttämään kiskontaa ja petosta, sekä ostamaan sieltä mistä saa parhaan hinnan, rehellisen kohtelun ja tyydyttävän palveluksen. Tämän tietää jokainen myyjä, mutta osuusliike ollen kuluttajien oman kontrollin alainen on pakotettu niihin paljon enemmän kuin yksityisliikkeet, jopa siihen määrään, että se joskus kääntyy liikkeelle ja siten kuluttajille itselleen vahingoksi. Osuusliikkeeltä ei aina etenkin alussa voi odottaa huomattavaa hyötyä. Päinvastoin pienet pääomat tahi puuttuva luotto, kokemattomuus toimit-sijoissa ja osakkaissa, kilpailijain liiketempu, lii-

kemoraalin tuntemattomuus ja ostajakunnan lyhytnäköisyys useinkin tukahduttavat liikkeen alkuunsa. Mutta riittävästi on myöskin menestyviä osuuskauppoja toteutumaan sen tuottamaa hyötyä, joka kasvaa sikäli kuin liike laajenee, vaurastuu, saa kokemusta ja luottoa oman ostajakunnan ja liikemaaailman taholta. Ei ole mitään syytä miksi työläisen pitäisi kannattaa omaksi hyödykseen keinottelevia yksityisliikkeitä ja vieroittaa kuluttajain omia liikkeitä, joiden pyrkimyksenä, ainakin sikäli kuin jäsenistön tahto niitä kontrolloeraa, on ostajakunnan etujen valvominen. Toiselta puolen työläisen, joka käyttää aikansa ja energiansa osuustoiminnan hyväksi, on turhaa uskottaa, että hän siten ottaa osaa luokkatoimintaan ja luokkataisteluun. Niitä on kansankerroksia, joitten alta suurteollinen tuotantotapa on vienyt pohjan pois niin tarkkaan, etteivät löydä toiminnalleen yhteistä perustetta muualla, kuin kulutuksessa, eivätkä muuta ilmenemismuotoa kuin liikeyritykset, protestit ja äänestyksen.

Suurteollisen tuotantomuodon pohjana ja perustana on työväenluokka. Sen käsissä on yhteiskunnallinen koneisto, huolimatta kapitalistiluokan tämänpäiväisestä omistusoikeudesta. Osuustoiminnan tuottama hyöty on kokonaan liian pieni verrattavaksi luokkataistelun päämäärään, eikä se osu työväen- ja kapitalistiluokan väliselle taistelulinjalle.

—O. L-nen.

KILPAILU LUONNON KANSSA

(Jatkoo sivulta 22)

maksi, jos mahdollista, uuden väliaikaisen tammen rakentaminen tähän väylään toisena sesonkina. Tämä edellytti sen, että joen kulku piti taasen suunnata takaisin läntiseen väylään, kaivaa joen pohja perustuksia myöden ja rakentaa riittävän korkea pidätysmuuri, joka pakotti veden juoksemaan sulusta, että voitiin jatkaa työtä. Sopi-muksen perusteella oli ainoastaan yhdeksän kuukautta aikaa enään jäljellä tämän työn suorittamiseksi ja kysymyksen alaisena oli, että voidaanko se tuossa ajassa tehdä.

Sini-Niili alkaa Abessianin vuoristoista ja satekausina, jotka kestävät useita viikkoja, vesi tulvii ales Abessiiniasta suunnattomalla ja näennäisesti hillitsemättömällä voimalla. Voidaanko toinen puoli tammesta rakentaa ennenkuin joki tulvisi? Insinöörit tekivät laskelmiensa ja sanoivat että se voidaan tehdä. Siitä huolimatta oli se kumminkin huolestuttavaa aikaa. Ensinnäkin ei voitu viikon parin päälle sanoa, koska tulvien aika todellisuudessa alkaa. Perustusta kaivaessa löytyi pa-

hoja "pockets" eli kuoppia—irralista kiveä ja maata—joka hidastutti niiden edistymistä. Muitakin odottamattomia pikku vastuksia yhtä mittaa tuli esteeksi. Mutta työtä tehtiin yötä päivää ja se kehittyi kilpailuksi lähestyvän tulvan kanssa. Hiljalleen suuri seinä kohosi ja kun se oli saatu riittävän korkeaksi, niin valmistauduttiin siirtämään nosto- ja muut raskaat koneet pois sillalta. Tämän tehtyä siltä hajoitettiin. Tuskin oli saatu tämä tehdyksi, kun joki tulvi äyräitensä ylitse!

Mutta insinöörit olivat voittaneet!

Vesi virtasi tammen ja sillan ylitse. Sitten kun tulva laskeutui, työtä jatkettiin ja se rakennetaan riittävän korkeaksi.

Tulos on järven muodostuminen, joka on viisikymmentä mailia pitkä, kaksi mailia leveä, keskimääräinen syvyys viisikymmentäkuusi jalkaa, ja jossa olisi riittävästi vettä viidelle tai kuudelle suurelle kaupungille. Kanavien avulla, jotka ovat kuin verisuonet ihmisen kädessä, vesi johdetaan puoleksi auringon korventamalle maalle. Valta-